

Boomloos *zadelpassen*

Mijn naam is Ella Gorte- van Doorn en ik ben de trotse eigenaar van de bedrijven Boomloos Zadelpasservice en Paard en Beweging in Beeld. Ik ben gediplomeerd sport- en bewegingstherapeut, humaan bowentherapeut, thermograaf voor dieren en daarnaast gecertificeerd Orun en Centered-riding instructeur. Door de jaren heen heb ik veel zadelproblemen voorbij zien komen. Dit kan bewegingsproblemen en forse blessures veroorzaken. Ook bij de ruiter komen houding-, rug- en bekkenklachten veel voor. Mede om deze reden ben ik mij meer gaan specialiseren in passend harnachement voor ruiter en paard.

Boomloos zadelpasservice

Veel blessures en problemen bij paarden en ruiters komen voort uit niet goed passend tuig. Uit eigen ervaring weet ik hoe moeilijk de zoektocht kan zijn naar een goed zadel voor paard en ruiter. Er zijn talloze merken en modellen en er zijn zoveel meningen en verschillen in kwaliteit van zadelmakers, dat je niet meer weet waar je moet beginnen. Al jaren droom ik van een soort zadel-uitleenservice waar mensen kunnen proberen en inruilen zodat er geen paard meer met een slecht passend zadel hoeft rond te lopen. Maar goed, dit was nogal een wat idealistische gedachte door de hoeveelheid zadels die er bestaan en de kosten die zo'n inves-

tering met zich meebrengt. Tot ik vorig jaar de kans kreeg om een al bestaande onafhankelijke zadelpasservice over te nemen voor boomloze zadels. Deze kans heb ik natuurlijk met beide handen aangegrepen!

Zelf heb ik altijd op boomzadels gereden, maar ik kwam er met de komst van onze Haflinger Casper achter dat er eigenlijk maar weinig passends te vinden was voor zijn rug. Ik had geen maximum aan budget, geen voorkeur voor merk of type en na veel zadelpas-sessies nog steeds niet het zadel waar hij zonder klachten onder kon lopen. Eigenlijk zag ik boomloos niet zo zitten, want ik had 15 jaar geleden een keer een boomloos zadel getest en ik vond het

verschrikkelijk. Ik dacht bij boomloos aan een veredelde barebackpad, maar ben toen toch op onderzoek uitgegaan. Ik kwam op Marktplaats een Starttrekk veelzijdigheidzadel tegen en die ben ik gaan proberen. Zijn rug werd rechter, sterker en hij kon vrijer bewegen. Ik was echt blij verrast. Vanwege mijn eigen bekken- en rugklachten ging ik op zoek naar een model wat nog beter voor mij paste en zo kwam ik bij de Barefoot Lazy-Mountain terecht. Met dit zadel kan ik nu lange afstanden maken zonder pijn, iets wat voorheen echt onmogelijk was. De passerservice is ontstaan omdat veel boomloze zadels online verkocht worden, via een webshop. Je weet van tevoren niet altijd welke maat je nodig hebt en je kunt van een plaatje niet zien of het goed op je paard zal liggen en of het voor jezelf lekker zit. Je kunt in sommige gevallen wel een testzadel ontvangen of een proeftijd aangaan, maar het is allemaal wat omslachtig. Om al deze mensen tegemoet te komen is er dus een boomloos zadelpasserservice ontstaan, zo kan je verschillende merken en modellen proberen!

Waarin verschilt een boomloos pasconsult met een boomzadelpasser?

Boomloze en boomzadels horen zowel paard als ruiter goed te passen. Het grote verschil met boomzadels is, hoe verrassend, dat boomloze zadels geen boom hebben. Boomloze zadels zijn flexibel, boomzadels niet. Een goede zadelmaker voor boomzadels zal gebruik maken van een kale pasboom om goed te kunnen zien of die maat echt past en geen drukplekken geeft. Een boomzadel met kussens eronder kan de oorspronkelijke vorm wat maskeren en daardoor kan het zijn dat het zadel op het oog goed ligt maar dat de starre boom wel drukplekken geeft op den duur. Het pasconsult verschilt verder niet van een boomzadelpasconsult: bij beide wordt gekeken wat goed past op het paard en waar de ruiter goed in zit.

Het consult

Tijdens het consult controleer ik altijd de conditie, de rug en de beweging van het paard. Daarna meet ik de breedte van de pommel (Engelse modellen) of fork (western modellen) en bepaal ik hoeveel ruimte ik heb op de rug om het zadel op te leggen. Belangrijk is dat het zadel niet voorbij de laatste rib komt. Aan de hand daarvan en

aan de hand van de voorkeur van de ruiter, blijven er vaak een aantal opties over. Meestal laat ik eigenaren eerst op een bok zitten om een kleinere selectie te maken voor het daadwerkelijk passen en rijden. Paarden zijn er namelijk vaak na een paar zadels wel klaar mee. Wanneer we een aantal modellen hebben geselecteerd waarin de ruiter goed zit, kunnen we gaan passen op het paard en gaan rijden. Tijdens het rijden kijken we hoe het zadel blijft liggen, hoe het paard eronder beweegt en hoe de ruiter er dan in zit. Na het rijden controleer ik de rug nogmaals om te zien of er geen schuur of drukplekken zijn ontstaan. Het model of de modellen die in aanmerking komen worden op een formulier genoteerd. De eigenaar kan het zadel dan zelf aanschaffen. Ik verkoop bewust zelf geen zadels om onafhankelijk te kunnen blijven. Ik zit dus niet vast aan bepaalde merken.

Waarom zou je voor boomloos willen/kunnen kiezen?

Bij iedere beweging die het paard maakt verandert zijn houding. In mijn ogen is een zadel wat zich aanpast aan de rug en meegeweet in verschillende situaties een groot voordeel. Boomloos kan vooral uitkomst bieden aan paarden die nog wisselen in conditie en bespiering (jonge of juist oudere paarden) of aan paarden die een lastige bovenlijn hebben. Er moet altijd voldoende drukverdeling zijn en dat betekent dat er gekeken moet worden naar de kwaliteit van het zadel en de manier waarop het zadel is opgebouwd. Ik ben niet per se voor boomloze zadels of tegen boomzadels. Ik ben van mening dat ieder paard, eigenaar en situatie weer anders is en dat aan de hand daarvan advies gegeven

moet worden over een harnachement keuze. Boomloze zadels kunnen eigenlijk in alle disciplines gebruikt worden. Ze staan bekend om hun comfort voor zowel ruiter als paard en dat maakt de zadels erg geschikt voor de recreatieruiter die graag lange ritten maakt en af en toe wat leuks in de bak doet.

Waarin verschilt boom van boomloos?

De grootste verschillen zitten vooral in het feit dat er geen starre boom van hout, kunststof of metaal in zit. Een boomloos zadel is in alle richtingen flexibel, iets wat perfect aan-

sluit bij de vier dimensionale bewegingen die een paard maakt. Een boomloos zadel kan, in tegenstelling tot een boomzadel, kleine veranderingen perfect volgen en dat maakt dat veel paarden er fijner onder lopen. Een veel gehoorde vraag en punt van discussie is de drukverdeling. Het is een feit dat een star oppervlak zoals een boom de druk beter kan verdelen, mits hij echt goed past en ook passend blijft. Maar helaas is dat heel vaak niet het geval. Wanneer het niet past geeft het zadel drukplekken en vele bijbehorende klachten. De moderne boomloze zadels kunnen heel goed druk verdelen. De beweging van de rug kan maximaal gevolgd kan worden. Deze flexibiliteit heeft een zeer positieve uitwerking op de rug van het paard.

Hoe weet je of het zadel past?

De belangrijkste randvoorwaarden zijn voor boomzadels en boomloze zadels hetzelfde:

- De schouder moet vrij kunnen bewegen, hier geldt in veel gevallen de regel dat de boomtoppen, pommel, fork of het kopijzer minimaal drie vingers achter het schouderblad moet liggen. Een zadel zonder hard deel mag, mits het niet knelt, in sommige gevallen iets over de schouder komen te liggen, maar dat zijn uitzonderingen.
- De drukverdeling van het ruitergewicht mag niet voorbij de laatste (18e) rib komen. Tussen de schoft en de 15e rib is het paard het sterkst en is hij in staat om ons te dragen. Het is belangrijk te zien welk deel van het zadel draagt en welke gevolgen dat draagvlak heeft voor de rug van het paard.

- De wervelkolom en schoft moeten altijd voldoende vrij liggen. Bij boomzadels wordt dat gedaan door de zadelkussens. Bij sommige boomloze modellen worden ook kussens gebruikt, maar in veel modellen zal een VPS-systeem zitten en vrijwel altijd zal een goede pad met inlagen nodig zijn om de ruggengraat vrij te houden van druk.
- Het zadel moet in balans liggen: het mag niet klappen, schuiven of kiepen.
- Dan de singelstoten: deze moeten ter hoogte liggen van de singelgroeve (ongeveer 10 cm achter de elleboog). In sommige gevallen glijdt de singel naar voren en trekt hij dus scheef aan het zadel. In dat geval biedt een speciale (banaan)singel uitkomst.
- De ruiter moet goed in het zadel kunnen zitten. Een te kleine zitting geeft een scheve drukverdeling. Ook is het van belang dat de ruiter een goede onafhankelijkheid zit heeft en in balans kan rijden.
- Bij boomloze zadels is het dekje een belangrijk onderdeel van je zadel. Paarden met een hoge schoft hebben een gevormd dekje nodig met dikke inlagen. Andere paarden hebben genoeg aan een recht dekje met normale inlagen. Investeer dus naast een goed zadel ook in een goed passend dekje. Controleer je dekje vaak op slijtage, vuil en veerkracht.

Hoe werkt een boomloos zadel?

Er zijn veel verschillende modellen boomloze modellen, met elk een andere uitstraling en een ander systeem van drukverdeling. Zo kiest Barefoot bijvoorbeeld voor het VPS-systeem, Startrekk voor een lederen opbouw en verwisselbare panelen en Freemax combineert een PU-foambasis met dikker tuigleer. De keuze voor een bepaald merk ligt aan wat de ruiter met het zadel wil doen en wat past bij de paard/ruiter combinatie.

Past boomloos op ieder paard?

De grootste gemaakte fout is het idee dat een boomloos zadel altijd past. Boomloze zadels kunnen net zo goed niet goed in

balans liggen en daardoor drukkingen geven als boomzadels. Ik heb een hele bus vol met zadels en vaak blijven er maar één of twee modellen over die het paard zouden passen.

Mag je lichtrijden en springen in een boomloos zadel?

Ja, je mag lichtrijden. Langdurig in verlichte zit staan of veel springen zijn activiteiten waarbij een hoge piekdruk ontstaat, ook bij een boomloos zadel. Afhankelijk van het boomloze systeem, de inlagen van het dek, jouw gewicht en balans kan dit wel of niet. Wanneer je echte cross ambities hebt of op hoger niveau wilt springen is een goed passend boomloos zadel in veel gevallen aan te raden. Wil je af en toe eens een sprongje maken in het bos, tijdens de les of tijdens een Trec wedstrijd, dan kan dat prima met een boomloos zadel.

Algemeen advies voor zadels voor Tinkers

Ik heb relatief veel eigenaren met een Tinker als klant. Ik heb inmiddels ook al onderzocht dat er, net als bij andere rassen, onderling grote verschillen zijn in bouw en beweging. Er zijn een aantal modellen die geschikt zijn voor de korte ruggen. Daarbij

moeten we wel weer opletten dat de zitmaat op een korte rug niet te groot mag zijn, anders zit de ruiter op een deel van de rug wat niet gemaakt is om te dragen. Voor ronde ruggen is bijvoorbeeld de Barefoot Nevada geschikt, omdat die meer zweethaad heeft en daardoor stabiel op het paard ligt dan bijvoorbeeld de kleinere Arizona. De zadels die ik veel pas op Tinkers zijn van de westernmodellen de Freemax, Silverado en Barefoot Arizona. Qua dressuurmodellen zijn de Barefoot London en Barrydale vaak geschikt. Veelzijdige ruiters kiezen vaak voor de Barefoot Cherokee of de Just ad Just, de nieuwe EDIX-lijn (voorheen FRA) of de Startrekk-comfortlijn. Deze zadels zijn de fijne korte modellen, met veel comfort en voldoende zitruimte voor de ruiter.

Verder heb ik een mega volle bus met ontzettend veel merken, modellen, dekjes en singels, welke teveel zijn om hier allemaal te noemen. De collectie in de bus wordt constant bijgewerkt en aangevuld, dus er is altijd wel iets wat aansluit bij de wens van de klant.

Geschreven door: Elia Corte-van Doorn
www.boomlooszadelpasservice.nl

Boomloze en flexibele paszadels

ENGELS

WESTERN

KLASSIEK

RECREATIE